

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції « Пріоритетні напрямки розвитку правової системи України» (м. Львів, 18-19 січня 2013р.). У 2-ох частинах. – Львів : Західноукраїнська організація « Центр правничих ініціатив», 2013. – Ч. II. – С. 46–47.

*Ментух Наталія Феліксісівна
к.ю.н., доцент кафедри правового регулювання економіки та правознавства
Тернопільського національного економічного університету*

РОЗВИТОК ЛІЗИНГУ В ОКРЕМИХ ГАЛУЗЯХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Лізинг є однією із найцікавіших форм інвестування, він дає можливість вижити малим, середнім і великим підприємствам, які потрапили у важке фінансове становище. Успіх лізингових відносин, та й, взагалі, лізингового бізнесу в будь-якій галузі, багато в чому залежить і від правильного розуміння його змісту, притаманних йому специфічних особливостей, їх адекватного відображення в методичних рекомендаціях та практичних рішеннях.

Сьогодні розвиток лізингу можна простежити в багатьох сферах господарювання, а саме: АПК, авіації (літакобудуванні), суднобудуванні, транспорті, в будівництві, харчовій промисловості, медицині тощо.

Вагоме значення лізинг має для розвитку АПК. В сучасних ринкових умовах матеріально-технічна база агропромислового комплексу потребує певної інноваційної стратегії; забезпечення її окремими технічними засобами неможливо без впровадження такого методу фінансування як лізинг.

Підвищити ефективність сільського господарства України намагалися і при допомозі сільськогосподарських машин найбільшого у світі виробника John Deere. Було ввезено 1000 зернозбиральних комбайнів і 650 тракторів даної фірми. Вся ввезена техніка була забезпечена сервісним та гарантійним обслуговуванням. Але з причин низької культури землеробства, враховуючи і високу вартість ввезеної техніки, даний проект був приречений [1, 315].

Подальшим кроком у розвитку лізингу в АПК, було створення підприємств «Украгромашінвест» та «Украгролізинг».

Вагомою умовою розвитку агролізингу є законодавче врегулювання можливості оплати наданих по лізингу послуг в натуральній формі, тобто шляхом зустрічного постачання виробленої користувачем машин сільськогосподарської продукції.

Верховна Рада України 07.02. 2002р. прийняла Закон «Про стимулювання розвитку вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу» [2]. Згідно з цим законом одним із основних напрямів державної підтримки розвитку машинобудування є закупівля за рахунок бюджетних коштів вітчизняної техніки і обладнання для агропромислового комплексу з наступною її реалізацією сільськогосподарським товаровиробникам і підприємствам харчової та переробної промисловості на умовах фінансового лізингу.

12.07. 2001р. Верховною Радою України було прийнято Закон України «Про розвиток літакобудівної промисловості в Україні» [3]. Цим Законом для деяких підприємств літакобудівної галузі, зокрема державного підприємства «Укравіалізинг» запроваджувався пільговий режим оподаткування та митного оформлення матеріалів, комплектуючих виробів і обладнання, що використовуються для потреб розробки, виробництва авіаційної техніки на надання послуг цим підприємствам.

На розвиток авіакосмічної промисловості було прийнято постанову Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку використання коштів державного бюджету, які виділяються на надання кредитів для здійснення операцій з фінансового лізингу авіаційної техніки» від 14.04. 2004 р. № 469 [4].

В подальшому вважаємо за доцільне забезпечити державною гарантією укладення договору фінансового лізингу для набуття вітчизняних літаків вітчизняними авіаперевізниками.

Лізинг в сфері літакобудування має ряд специфічних особливостей, а саме: термін договору лізингу; участь великої кількості учасників лізингової діяльності (інвесторів, страхових компаній, фінансових посередників, державних органів тощо), з допомогою яких реалізується дана угода; вартість предмета лізингу [5, 15].

Перспективним є розвиток лізингової діяльності на ринку суднобудування. Суднобудування, як галузь промисловості, має значний виробничий і науковий потенціал, визнано пріоритетною галуззю на законодавчому рівні, тим самим являється важливим сектором економіки, то і не випадковою проявляється особлива увага держави до даної галузі.

До основних засобів державного стимулювання суднобудування, що впливають із чинного законодавства, є погашення заборгованості перед державним бюджетом та державними цільовими фондами, надання відповідним суб'єктам господарювання певних пільг і гарантій тощо.

Як стверджують окремі дослідники, застосування лізингових механізмів у процесі будівництва суден в Україні не набуло поширення. Відомо, що всього 9–15 % основних засобів було придбано із застосуванням лізингових схем, а зношеність виробничих фондів досягає 60–80 %. Переваги лізингу на сучасному етапі розвитку суднобудування тлумачаться неоднозначно [6, 24–25].

Переваги лізингу у придбанні майна суднохідними компаніями полягає в тому, що лізинг не вимагає від лізингоодержувача використання значних оборотних коштів, крім виплати авансових платежів.

Враховуючи вищезазначене, вважаємо за необхідне практичне впровадження механізмів лізингу у суднобудівній галузі, розробити на загальнодержавному рівні програму розвитку і впровадження лізингу у практику суднобудування, як пріоритетної галузі промисловості.

Окремої уваги заслуговує розвиток лізингу автотранспортних засобів. Це зумовлено тим, що лізинг автотранспорту по різних даним складає в структурі лізингових послуг від 15 до 18 %. До того ж, як зазначають окремі

дослідники, найпопулярнішим предметом лізингу з 2004 р. залишаються легкові автомобілі та інші транспортні засоби [7, 9].

Практика купівлі автомобілів в лізинг широко розповсюджена за кордоном. Проте в Україні сьогодні нараховується декілька десятків різних компаній, які готові надати автомобіль в лізинг.

Для переважної більшості лізингових компаній легкові автомобілі отримують найбільшу частку в портфелі лізингових угод (22 %).

Потреба в транспортних засобах в Україні має тенденцію до зростання, а тому попит на лізинг як один із видів їх набуття теж буде збільшуватись. При укладенні договору лізингу автотранспорту необхідно передбачити весь спектр основних і додаткових послуг, які будуть надаватися лізингодавцем.

Сьогодні лізинг – це сучасний інструмент фінансування купівлі транспортного засобу, мета якого полягає в довгостроковій оренді автомобіля. Умови лізингу стають все більш прийнятними і навіть вигідними при певних обставинах. Купівля автомобіля за допомогою договору лізингу проходить по схемі фінансового лізингу.

Лізинг – це комплексна послуга, яка не лише включає фінансування купівлі автомобіля, але і передбачає сервіс, зокрема, реєстрацію і страхування авто, його технічне обслуговування тощо.

До того ж слід відзначити, що у сучасних умовах розвитку промисловості лізинг устаткування вважається одним з найзручніших економічних інструментів. Для кожного підприємства існує можливість модернізації власних виробничих потужностей без великих первинних капіталовкладень. Лізинг устаткування дозволяє брати майно в лізинг на тривалий термін.

Отже, для того щоб ринок лізингових послуг ставав більш дієвою та прозорою складовою сучасного ринку капіталів необхідно створити міцне підґрунтя для його розвитку — сприятливу законодавчу базу, яка б у подальшому забезпечила ефективне функціонування лізингового бізнесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Лапыгин Ю. Н. Учебное пособие / Ю. Н. Лапыгин, Е. В. Сокольских. – М. : Альма Матер, Академический Проект, 2005. – 427 с.
2. Про стимулювання розвитку вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу: Закон України від 7 лютого 2002 року № 3023-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 24. – Ст. 167.
3. Про розвиток літакобудівної промисловості : Закон України від 12 липня 2001 року № 2660-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 50. – Ст. 261.
4. Про затвердження порядку використання коштів державного бюджету, які виділяються на надання кредитів для здійснення операцій з фінансового лізингу авіаційної техніки : Постанова Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2004 року № 469 // Офіційний вісник України. – 2004. – № 15. – Ст. 1045.
5. Заргано М. Г. Управление лизинговым процессом в авиакомпании / М. Г. Заргано // Лізинг. – 2007. – № 7. – С. 15–18.
6. Пісьменна К. Впровадження лізингу на ринку суднобудування в контексті державного регулювання господарських правовідносин / К. Пісьменна // Підприємництво, господарство і право. – 2007. – № 6. – С. 23–26.
7. Іщенко Г. В Україні лізинговий бум / Г. В. Іщенко // Урядовий кур'єр. – 2008. – № 75. – С. 9.